

МІЖНАРОДНІ СУБ'ЄКТИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ У СФЕРІ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Олександр Сергійович ШАДРІН,

адвокат

<https://orcid.org/0009-0001-6497-3149>

Протидія корупції у сфері адвокатської діяльності практично втілюється у злагодженому функціонуванні системи суб'єктів протидії, які спрямовують таку діяльність в особливих напрямках, попередньо визначених у положеннях нормативно-правових актів, безпосередньо реалізують її в особливих формах з урахуванням специфіки адміністративно-правового статусу того чи іншого органу чи підрозділу, а також зумовлюють проблеми протидії з огляду на обмежені ресурси, що є в наявності в того чи іншого суб'єкта.

Щодо міжнародних суб'єктів, то слід звернути увагу на те, що «протидія корупції наразі є одним із пріоритетів правоохоронних органів України та водночас ключовою вимогою наших міжнародних партнерів. З іншого боку, корупція — явище транскордонне і протидія йому також має транскордонний характер. Зокрема, в European Criminal Bar Association (ЕСВА) створено спеціальну робочу групу з питань боротьби з корупцією в Європі (АСЕ), метою якої є підвищення рівня знань та обізнаності юристів-практиків щодо різних антикорупційних інструментів, а також процесуальних та інших гарантій ЄСПЛ у провадженнях у корупційних справах. Однією з головних цілей ЕСВА є сприяння здійсненню правосуддя та захисту прав людини у відповідній юрисдикції держав - членів Ради Європи та Європейського Союзу. ЕСВА чудово усвідомлює, що корупція підриває верховенство права й довіру до установ, а також послаблює демократичні засади й цінності ЄС, включаючи захист основоположних прав і свобод» [1].

Окремої уваги потребує діяльність Ради адвокатів та юридичних товариств Європи (ССВЕ), членами якої є понад 1 мільйон європейських адвокатів. Членами ССВЕ є адвокатські асоціації та юридичні товариства 46 країн Європейського Союзу, Європейської економічної зони та ширшої Європи. Організація складається з 32 країн-членів та 14 країн-асоційованих і спостерігачів (Україна має статус асоційованого члена). ССВЕ представляє європейські адвокатські асоціації та юридичні товариства в їхніх спільних інтересах перед європейськими та іншими міжнародними інституціями. Вона регулярно виступає посередником між своїми членами та європейськими інституціями, міжнародними організаціями та іншими юридичними організаціями по всьому світу. Регулювання професії, захист верховенства права, прав людини та демократичних цінностей є найважливішими місіями ССВЕ.

Особливу увагу приділяють праву на доступ до правосуддя, цифровізації процесів правосуддя, розвитку верховенства права та захисту клієнта шляхом просування та захисту основних цінностей професії. На європейському рівні існує багато питань, які впливають на адвокатів: вплив технологічного розвитку на основні цінності професії, взаємозв'язок між обов'язками юристів та обов'язками урядів щодо забезпечення безпеки громадян, а також вплив глобалізації та лібералізації ринку на юридичну професію. Зокрема, беручи до уваги європейські транскордонні питання, які стосуються адвокатів, Європейська комісія тісно консультувалася з ССВЕ щодо видання серії європейських директив, що регулюють спосіб, яким адвокати можуть практикувати в інших державах-членах, або шляхом тимчасового надання послуг, або шляхом перекваліфікації. ССВЕ також підтримала Європейську комісію у розробці порталу електронного правосуддя, який надає європейським громадянам практичну інформацію їхньою мовою про судову систему та процедури. Портал має на меті підвищити видимість та допомогти покращити доступ до правосуддя для європейських громадян. Поза межами ЄС ССВЕ співпрацює з іншими організаціями юристів по всьому світу з питань, що становлять спільний інтерес для юридичної професії, таких як незалежність професії та судової влади, конфіденційність між адвокатом та клієнтом, доступ до правосуддя, верховенство права та можливість усіх адвокатів вільно займатися своєю професією без переслідувань чи перешкод [2].

За даними Національної асоціації адвокатів України, «за останні роки ССВЕ неодноразово демонструвала солідарність з українськими колегами, засудивши збройну агресію російської федерації проти України та закликавши адвокатські організації країн Європи до практичних кроків підтримки осіб, які рятуються від війни. Під координацією ССВЕ європейські адвокатські організації зібрали кошти для придбання генераторів та портативних зарядних станцій, які було передано українським адвокатам для роботи центрів підтримки в регіонах. Також ССВЕ ухвалила спеціальні рекомендації щодо кваліфікації українських адвокатів, що сприяють доступу українських правників до ринків правничих послуг у країнах ЄС» [3].

Таким чином, міжнародні організації виконують значну координуючу роль у процесі протидії корупції у сфері адвокатської діяльності, сприяють обміну передовим досвідом забезпечення доброчесності в адвокатурі, проводять масштабні заходи міжнародного рівня, спрямовані на об'єднання глобальної адвокатської спільноти навколо спільних стандартів, практик та підходів до запобігання і протидії корупції у повсякденній діяльності, популяризують передові цифрові, організаційні, інституційні підходи до антикорупційної діяльності в адвокатурі.

Список використаних джерел

1. Якими мають бути стандарти захисту в антикорупційних провадженнях // Національна асоціація адвокатів України. URL: <https://unba.org.ua/publications/print/8941-yakimi-mayut-buti-standarti-zahistu-v-antikorupciynih-provadzhenнях.html>.
2. Who we are // CCBE. URL: <https://www.ccbe.eu/about/who-we-are/>.
3. Обрано нове керівництво CCBE на 2026 рік // Національна асоціація адвокатів України. URL: <https://unba.org.ua/news/11049-obrano-nove-kerivnictvo-ccbe-na-2026-rik.html>.